

Voorstel raad

Nummer

C.6

Portefeuillehouder

M.J. Versluis

Contact en vragen via

griffie@hollandskroon.nl

Datum raadsvergadering	Datum B&W-besluit
22 mei 2025	-

Onderwerp
Onderzoek Energiebesparingsplicht Rekenkamer Hollands Kroon

Kern van het voorstel
Grote bedrijven en instellingen zijn wettelijk verplicht om energie te besparen, zodat er meer ruimte op het stroomnet komt en de netcongestie wordt verminderd. Namens de gemeenten houdt de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord toezicht op de naleving van deze energiebesparingsplicht. In samenwerking met de Vereniging van Rekenkamers is door onderzoeksbureau Ecorys een benchmark uitgevoerd onder 111 gemeenten (waaronder Hollands Kroon) en 12 provincies naar het toezicht op en de handhaving van de energiebesparingsplicht van bedrijven en instellingen. De rekenkamer Hollands Kroon heeft aanvullend onderzoek uitgevoerd. Bij dit nader onderzoek is samengewerkt met de Rekenkamers van Den Helder, Alkmaar en Koggenland. De uitkomsten zijn vastgelegd in een Rekenkamerbrief (zie bijlagen).

Voorgesteld besluit
De Rekenkamer Hollands Kroon stelt de gemeenteraad voor: 1. Het college op te dragen de aanbevelingen uit het rapport uit te voeren; 2. De raad jaarlijks te informeren over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen.

Wettelijke grondslag

Gemeentewet art. 182

De gemeenteraad besluit:

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 22 mei 2025,

Griffier

Burgemeester

Aanleiding

Grote bedrijven en instellingen zijn wettelijk verplicht om energie te besparen, zodat er meer ruimte op het stroomnet komt en de netcongestie wordt verminderd. Namens de gemeenten houdt de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord toezicht op de naleving van deze energiebesparingsplicht.

In samenwerking met de Vereniging van Rekenkamers is door onderzoeksbureau Ecorys een benchmark uitgevoerd onder 111 gemeenten (waaronder Hollands Kroon) en 12 provincies naar het toezicht op en de handhaving van de energiebesparingsplicht van bedrijven en instellingen.

De rekenkamer Hollands Kroon heeft aanvullend onderzoek uitgevoerd.

Beoogd bestuurlijk/maatschappelijk doel/effect
--

Het verminderen van het risico op energietekorten en het leveren van een bijdrage aan het behalen van milieudoelstellingen.

Motivering per voorgesteld besluit

Bevindingen algemeen

Namens de gemeenten houdt de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord toezicht op de naleving van de energiebesparingsplicht. Uit het onderzoek blijkt dat dit toezicht tekort schiet. De gemeenten hebben met de omgevingsdienst afgesproken dat alle grootverbruikers voor 2026 worden gecontroleerd, om vast te stellen of ze de verplichte energiebesparende maatregelen hebben getroffen. Halverwege 2024 had de omgevingsdienst slechts een fractie van de grootverbruikers gecontroleerd of ze energie besparen. Controles zijn arbeidsintensief en complex en ook voor de omgevingsdienst is het ingewikkeld om gekwalificeerd personeel te vinden. Het is niet waarschijnlijk dat alle grote bedrijven voor 2026 worden gecontroleerd. Tot slot zijn grootverbruikers verplicht om de omgevingsdienst te informeren over hun verbruik, maar een deel van hen doet dit niet. Van de gecontroleerde bedrijven, had de helft de verplichte energiebesparende maatregelen getroffen in 2024, de andere helft was in overtreding. Boetes zijn nog niet opgelegd.

Aanbevelingen

De Rekenkamer doet de volgende aanbeveling aan de gemeenteraad:

1. Praat mee als raad en neem een positie in. We doen enkele suggesties van vragen die u met elkaar kunt bespreken: Welke kaders wilt u het college meegeven voor een volgend energiebesparings-akkoord (vanaf 2026), beschikt u over voldoende informatie om te controleren of de resultaten uit het energiebesparingsakkoord (2022-2025) zijn gerealiseerd en of de beoogde CO₂-reductie zal worden behaald, ontvangt u voldoende informatie om uw controlerende taak uit te voeren?

Aan het college worden de volgende aanbevelingen gedaan:

2. Ga samen met de overige opdrachtgevers met de Omgevingsdienst het gesprek aan over wat ervoor nodig is om het toezicht door de Omgevingsdienst op orde te krijgen.
3. Ga samen met de overige opdrachtgevers met de Omgevingsdienst het gesprek aan over de periodiek te verstrekken informatie over resultaten in termen van de realisatie van de geplande activiteiten, het energiebesparingspotentieel en de gerealiseerde energie- en CO₂-reductie.
4. Informeer de raad periodiek over het toezicht en over de bijdrage aan de doelstelling om in 2030 de CO₂ gereduceerd te hebben met 49%.

Bestuurlijke reactie van het college

Het college geeft aan dat het college zich op hoofdlijnen goed kan vinden in de brief van de Rekenkamer. In de reactie schetst het college enige achtergronden en biedt verduidelijking. Het college geeft aan de komende periode aan de slag te zullen gaan met de conclusies van de Rekenkamer om in 2050 energieneutraal te zijn.

Het college geeft daarbij aan in gesprek te zullen gaan met de Omgevingsdienst over het toezicht en de informatievoorziening. De Rekenkamer hecht eraan te benadrukken dat het van belang is om dit gesprek gezamenlijk met de andere deelnemers te voeren. Het is voor Hollands Kroon en de Omgevingsdienst inefficiënt als alleen het toezicht en de informatievoorziening voor Hollands Kroon aangepast zal worden. Wij willen benadrukken dat overheden de beginselplicht tot handhaven hebben. Als overtreders zelden een waarschuwing krijgen of worden beboet dan is de corrigerende werking van toezicht en handhaving voor het naleven van regels beperkt.

1. Het college op te dragen de aanbevelingen en suggesties uit het rapport uit te voeren

In de bestuurlijke reactie geeft het college aan met de conclusies en aanbevelingen aan de slag te gaan. Daarbij is het van belang om samen op te trekken met de overige deelnemers van de Omgevingsdienst.

2. De raad jaarlijks te informeren over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen

Hoewel de aanbevelingen door de auditcommissie worden gemonitord, is het gelet op de controlerende taak van de raad (en de aanbeveling die de Rekenkamer aan de raad doet) van belang dat het college de raad periodiek informeert over de voortgang.

Kanttekeningen en risico's (incl. argumenten)

In de Rekenkamer, de bestuurlijke reactie en de reactie van de Omgevingsdienst zijn kanttekeningen en risico's benoemd.

Alternatieven (incl. argumenten)

-

Financiële gevolgen

Kosten/opbrengsten	Geen kosten en geen opbrengsten.
Dekking binnen begroting	Programma: Cluster:
Geen dekking binnen begroting	Dekkingsvoorstel:
Fiscale gevolgen	

Toelichting: vooralsnog wordt ervanuit gegaan dat de uitvoering past binnen de beschikbare middelen in de begroting.

Communicatie

Het raadsbesluit wordt toegevoegd aan het raadsinformatiesysteem.

Bijlagen

1. Rekenkamerbrief met reactie van het college van burgemeester en wethouders, nawoord Rekenkamer en de reactie van de Omgevingsdienst NHN op de rekenkamerbrief
2. Overige bijlagen bij de Rekenkamerbrief:
 - a. Algemene rekenkamer, Energiebesparingsplicht 2008 – 2023. Hoge ambities onbekende resultaten, november 2024
 - b. Ecorys, *Benchmark gemeenten*, augustus 2024
 - c. Ecorys, *Benchmark omgevingsdiensten*, augustus 2024
 - d. Ecorys, DoeMee onderzoek 2024 Energiebesparingsplicht en Informatieplicht Energiebesparing. Eindrapport voor de vereniging van Rekenkamers, augustus 2024
 - e. Ecorys, Factsheet DoeMee Onderzoek 2024. Energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing. Gemeente Hollands Kroon, augustus 2024
 - f. Energiebesparingsakkoord 2022-2025